

Marzano en Hattie: de overeenkomsten uit meta-onderzoek

written by Michiel Lucassen

6 september 2016

[John Hattie](#) en [Robert Marzano](#) zijn waarschijnlijk de meest gelezen onderzoekers op het gebied van onderwijs op dit moment. Beiden proberen door middel van meta-onderzoek te ontdekken wat er precies werkt in het onderwijs. Hier hebben ze allebei een andere methode voor. John Hattie kijkt vooral naar resultaten uit 'harde' toetsen, zoals de PISA of het CITO. Marzano kijkt vooral naar docenten en gebruikt daarbij zelf ontwikkelde instrumenten. Dat dit verschillende resultaten oplevert is dan ook geen verrassing, maar er zijn ook veel overeenkomsten. Hieronder de 8 belangrijkste overeenkomsten:

1. Duidelijke doelen stellen

Zowel Hattie als Marzano zijn het eens over deze basisstrategie: duidelijke doelen

stellen voor de les(sen) zorgt dat er effectief geleerd wordt. Daarbij is het volgens Hattie belangrijk om ook aan te geven of het over brede kennis gaat, of juist een verdieping is van de kennis die al aanwezig is. Marzano legt daarbij nog extra nadruk op het stellen van vragen aan het einde van de les om te controleren of de doelen bereikt zijn.

2. Duidelijk instructie

Marzano en Hattie zijn het ook eens over de instructie die je aan een klas geeft. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van het 'directe instructie model' laat je leerlingen zien wat ze moeten kennen en kunnen. Door te 'modellen', het voordoen van wat je wil zien bij leerlingen, is het leren een stuk effectiever. Visuele hulpmiddelen zorgen dat dit effect nog meer versterkt wordt.

3. Leerlingen activeren

Na een goede instructie is het belangrijk dat de leerlingen actief aan de slag kunnen met het nieuwe materiaal. Door leerlingen notities te laten maken en kennis terug te laten vragen blijft het geleerde beter 'plakken'. [Marzano](#) heeft daarbij nog enkele mooie voorbeelden, zoals het maken van vergelijkingen en het stellen van complexe vragen.

4. Feedback geven

Wij schreven eerder ook al over het belang van goede feedback, en ook Marzano en Hattie zijn het hier over eens. Goede feedback is gericht op de inhoud en maakt duidelijk aan de leerlingen wat er goed is en wat er nog verbeterd kan worden. Deze feedback moet dan ook gegeven worden op de momenten dat er nog iets mee gedaan kan worden: in het proces. Hattie ziet daarbij ook veel waarde in het gesprek rond feedback: laat leerlingen vooral zelf ook aangeven wat wel of niet lukt.

Hattie & Marzano

8 overeenkomsten op basis van
meta-onderzoek

Duidelijke doelen stellen

Duidelijke instructie

Leerlingen activeren

Feedback geven

Herhaling

Toepassen van
nieuwe kennis

Samenwerking

Zelfwerkzaamheid

5. Herhaling

Als je wilt dat iets nieuws blijft 'hangen' bij leerlingen is herhaling belangrijk. En dan het liefste niet in een les, maar op meerdere momenten in het jaar. Door verschillende keren het zelfde onderwerp te behandelen leren leerlingen meer en beter. Hattie geeft daarbij de tips om leerlingen meerdere keren met hetzelfde materiaal te laten oefenen, maar daarbij wel feedback te geven.

6. Toepassen van nieuwe kennis

Door leerlingen nieuwe kennis toe te laten passen beklijft het beter. Marzano waarschuwt hierbij wel dat leerlingen hierbij geholpen moeten worden, en Hattie is het daar ook mee eens. Door leerlingen te laten zien hoe nieuwe kennis in nieuwe situaties gebruikt kan worden kunnen leerlingen beter problemen oplossen en de kennis op meerdere momenten toepassen.

7. Samenwerken

Samenwerkend leren levert zowel bij Hattie als bij Marzano meer op dan individueel werk van leerlingen. Hierbij zoeken ze beiden naar een goede balans: je kunt pas iets bijdragen aan een groep als je weet dat je iets kan. Hiervoor is het ook nodig om individueel te oefenen als leerling. Kleine groepen (maximaal 4 leerlingen) werken daarbij beter dan grote groepen, en het is nodig om een duidelijke structuur te bieden aan de leerlingen bij groepswork.

8. Zelfwerkzaamheid (Self-efficacy)

Met dit begrip bedoelen de heren het geloof van leerlingen om een taak tot een succesvol einde te brengen. Dit hangt erg samen met [mindset](#), maar je ziet het ook terug in de [motivatie](#) van leerlingen. Bij leerlingen die hier hoog op scoren zijn de beoordelingen vaak ook hoger. Oprechte feedback is hierbij belangrijk: complimenten voor 'middelmaticheid' zorgen voor middelmaticheid. Door goede feedback kun je zorgen voor een opwaartse spiraal: meer geloof in eigen kunnen zorgt voor meer leren en uiteindelijk voor betere prestaties.

Zoals in de inleiding al aangegeven is dit eigenlijk allemaal geen nieuws onder de zon. Toch is het goed hierbij stil te staan, want hoe vaak bouw je ruimte in je les in voor goede feedback? En hoe vaak doe je voor aan leerlingen wat je verwacht?

Heb je hier tips voor of opmerkingen over, laat dat dan vooral weten!

Bronnen

[*8 Strategies Robert Marzano & John Hattie Agree On*](#)

<https://www.marzanoresources.com/research/database>

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwenderwijs.nl](https://www.vernieuwenderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Ook vind je hier meer dan 600 andere artikelen, downloads en meer!

Vernieuwenderwijs